

2.**Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktoré upravuje dopravu v súvislosti s programom odberov a transplantácií orgánov, tkanív, buniek**

Číslo: 18864/2009-OZS

Dňa: 3.2.2010

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. b) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva toto odborné usmernenie:

Čl. I

Toto odborné usmernenie upravuje postup záchranej zdravotnej služby,¹⁾ dopravnej služby²⁾ a iných dopravcov pri doprave orgánov, tkanív a buniek, transplantačných a odberových tímov a darcov orgánov v súvislosti s transplantáciou (ďalej len „doprava v súvislosti s transplantáciou“).

Čl. II

(1) Dopravu v súvislosti s transplantáciou vykonáva

- a) záchranná zdravotná služba,
- b) dopravná služba,
- c) iný dopravca.

(2) Na účel tohto odborného usmernenia sa pod pojmom iný dopravca rozumie dopravca, ktorý:

- a) prevádzkuje leteckú dopravu,
- b) je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti vykonávajúcim transplantácie s vlastným motorovým vozidlom, ktoré má právo prednostnej jazdy³⁾.

(3) Poskytovateľ záchranej zdravotnej služby vykonáva dopravu na základe pokynov operačného strediska záchranej zdravotnej služby, ktoré sa riadi podľa požiadaviek odberového tímu.

(4) Na zabezpečenie dopravy v súvislosti s transplantáciou sa odporúča uzavrieť zmluvu, v ktorej sa dohodnú podrobnosti a podmienky dopravy medzi poskytovateľom dopravnej služby, alebo iným dopravcom a poskytovateľom zdravotnej starostlivosti vykonávajúcim transplantácie. V naliehavej situácii, a ak je predpoklad skrátenia doby dopravy, odporúča sa použiť iného dopravcu.

(5) Spôsob dopravy sa určuje podľa naliehavosti. Naliehavosť určí lekár odberového tímu. V prípade dopravy ambulanciou záchranej zdravotnej služby transport konzultuje lekár transplantačného centra s lekárom operačného strediska záchranej zdravotnej služby. Doprava darcov orgánov sa vykonáva dopravnými prostriedkami určenými na transport chorého. Doprava odobratých orgánov, transplantačných tímov, odberových tímov sa môže vykonať aj inými dopravnými prostriedkami poskytovateľa záchranej zdravotnej služby, dopravnej služby alebo iného dopravcu.

¹⁾ Zákona č. 579/2004 Z. z. o záchranej zdravotnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁾ § 14 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³⁾ § 40 ods. 3- 5 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(6) Klasifikácia dopravy v súvislosti s transplantáciou, požiadavky na materiálno-technické vybavenie vozidla, na personálne zabezpečenie a spôsob dopravy, sú uvedené v prílohe.

Čl. III **Účinnosť**

Toto odborné usmernenie nadobúda účinnosť dňom uverejnenia vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky.

Richard Raš i, v.r.
minister

Klasifikácia dopravy, požiadavky na materiálno-technické vybavenie vozidla, personálne zabezpečenie a spôsob dopravy

	Naliehavosť dopravy	Materiálno-technické vybavenie	Personálne zabezpečenie	Spôsob dopravy
Kategória A Neodkladný /okamžitý	doprava darcu v kritickom stave vyžadujúcom špecializovanú starostlivosť na udržanie životných funkcií	výnos č.10548/2009OL z 11.3.2009, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o záchranej zdravotnej službe	výnos č.10548/2009OL z 11.3.2009, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o záchranej zdravotnej službe	ambulancia RLP* ambulancia RLP/MIJ/TI** vrtníková ZZS***
	nutnosť dopravy odberových tímov, odobratých orgánov, transplantačných tímov	bežné na dopravu osôb	vodič, eventuálne pilot bez zdravotníckej kvalifikácie výnos č.10548/2009OL z 11.3.2009, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o záchranej zdravotnej službe	iný dopravca DS**** ambulancia RZP***** vrtníková ZZS
Kategória B Plánovaný	doprava darcu v kritickom stave vyžadujúcom špecializovanú starostlivosť na udržanie životných funkcií	výnos č.10548/2009OL z 11.3.2009, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o záchranej zdravotnej službe	výnos č.10548/2009OL z 11.3.2009, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o záchranej zdravotnej službe	ambulancia RLP ambulancia RLP/MIJ/TI
	nutnosť dopravy odberových tímov, transplantačných tímov, odobratých orgánov	bežné na dopravu osôb	vodič, eventuálne pilot bez zdravotníckej kvalifikácie výnos č.10548/2009OL z 11.3.2009, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o záchranej zdravotnej službe	iný dopravca DS ambulancia RZP vrtníková ZZS

Vysvetlivky:

*) Ambulancia RLP – ambulancia rýchlej lekárskej pomoci.

***) Ambulancia RLP/MIJ/TI – ambulancia rýchlej lekárskej pomoci s vybavením mobilnej intenzívnej jednotky upravenej aj pre transport inkubátora.

****) Vrtuľníková ZZS – vrtuľníková záchranná zdravotná služba.

*****) DS – dopravná služba.

*****) Ambulancia RZP - ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci.

3.

Koncepcia odboru fyzioterapia

Číslo: 23609 /2009 - OZS

Dňa: 15. 1. 2010

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v znení neskorších predpisov vydáva túto koncepciu:

1. Náplň zdravotnej starostlivosti v odbore

1.1 Definícia a charakteristika odboru

Fyzioterapia je nelekársky odbor zaoberajúci sa liečbou smerujúcou k udržaniu, podpore, obnove maximálnej funkčnej zdatnosti alebo spomaleniu progresie u osoby s vrodenou chybou, chorobou alebo úrazom s cieľom prinavrátiť stratené schopnosti alebo funkcie ľudského organizmu ako celku. Neodmysliteľnou súčasťou fyzioterapie je zhodnotenie funkčných porúch a pohybového potenciálu osoby v rámci komplexného vyhodnotenia fyzioterapeutickej starostlivosti a prevencia na udržanie prinavrátených schopností osoby alebo funkcií ľudského organizmu ako celku.

1.2 Náplň, hlavné úlohy starostlivosti a vymedzenie činnosti

Fyzioterapia svojimi špecifickými prostriedkami zasahuje tam, kde pohyb a ostatné fyzické i psychické funkcie osoby sú ohrozené úrazom, chorobou, vrodenou chybou alebo procesom starnutia. Centrom záujmu odboru fyzioterapia na všetkých úrovniach poskytovania zdravotnej starostlivosti osobe je aj podpora a zachovanie zdravia, prevencia a výchova k zdraviu.

Hlavné úlohy fyzioterapie

1. V oblasti liečby na základe zhodnotenia funkčného stavu a stanovenia komplexného fyzioterapeutického plánu využíva liečebné prostriedky fyzikálnej povahy a realizuje predovšetkým:
 - kinezioterapeutické metódy a postupy ako napr. mäkké a mobilizačné techniky, techniky postizometrickej relaxácie, recipročnej inhibície, facilitačno-inhibičné techniky, špeciálne fyzioterapeutické metodiky,
 - metodiky a programy ovplyvňujúce riadiace mechanizmy pohybu na všetkých úrovniach, ako napr. metódy senzomotorickej stimulácie, propioceptívnej neuromuskulárnej facilitácie, Vojtovú metódu, koncept manželov Bobathových, metódy Brunkowovej, Bruggra, Pilatesa,
 - mechanické podnety ako klasická masáž, prostriedky reflexnej terapie, reflexná masáž, lymfodrenáž a komplexná liečba lymfedému, gravitácia – trakčné techniky,
 - termické, tlakové a vztlakové sily hydroterapie,
 - fototerapiu,
 - účinky elektroterapie a magnetoterapie,
 - účinky prírodných liečivých vôd, klimatických podmienok vhodných na liečenie, peloidov, prírodných liečivých solí a plynov,
 - ergodiagnostiku a ergoterapiu.
2. V oblasti prevencie identifikuje riziká a predchádza vzniku a zhoršovaniu porúch motoriky a motorického vývoja, druhotných poškodení najmä pohybového, ale aj srdcovocievneho, dýchacieho, kožného, vylučovacieho a iného systému. Uplatňuje predovšetkým poznatky vývinovej kineziológie a prostriedky pohybovej životosprávy a aplikuje prostriedky psychosociálnej a výchovnej rehabilitácie.
3. V oblasti zhodnotenia funkčného stavu využíva komplex špecifických vyšetrení, meraní, hodnotení a testov na rozpoznanie, kvantifikáciu a objektivizáciu odchýlky od normy. Používa

špeciálne vyšetrovacie metódy posudzovania lokomočného systému, fyzikálne merania na stanovenie rozsahu pohybu v kĺboch, stupňa svalovej sily a vyhodnotenie pohybových vzorov posturálneho a lokomočného správania sa osoby, ktoré vedú k stanoveniu komplexného fyzioterapeutického plánu a ergonomickému poradenstvu.

4. V oblasti edukácie podporuje zdravie, zdravý životný štýl, pohybovú životosprávu a kvalitu života osoby.
5. V oblasti vzdelávania sa podieľa na vzdelávaní a príprave fyzioterapeutov a masérov na výkon zdravotníckeho povolania.
6. V oblasti výskumu sa zameriava na objektivizáciu terapeutických výsledkov v odbore a na vývoj a aplikáciu nových diagnostických a terapeutických metód.

1. 3 Vzťah odboru k vedným disciplinám

Fyzioterapia ako interdisciplinárny odbor úzko spolupracuje s odborom fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia, ale aj s inými medicínskymi a humanitnými odbormi, ktoré sú zamerané na prevenciu, dispenzarizáciu, diagnostiku, liečbu a biomedicínsky výskum. Poznatky z jednotlivých odborov fyzioterapie tvorivo rozpracováva a pretvára v závislosti od potrieb fyzioterapeutickej teórie a fyzioterapeutickej praxe. Pri riadení, plánovaní, poskytovaní, koordinovaní a vyhodnocovaní fyzioterapeutickej starostlivosti fyzioterapia spolupracuje s ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi a inými fyzickými a právnickými osobami.

1. 4 Odborno-metodické vedenie v odbore

Fyzioterapiu odborne a metodicky riadi Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky v spolupráci s hlavným odborníkom Ministerstva zdravotníctva SR pre fyzioterapiu, krajskými odborníkmi pre fyzioterapiu a so Slovenskou komorou fyzioterapeutov.

1. 5 Povinné hlásenia a spracovanie štatistických údajov

Fyzioterapeut pri poskytovaní fyzioterapeutickej starostlivosti vedie zdravotnú dokumentáciu, ktorá je podkladom pre výskum, štatistické spracovanie a sledovanie úrovne fyzioterapeutickej starostlivosti. Za kalendárny rok sa spracovávajú ročné výkazy podľa pokynov Národného centra zdravotníckych informácií.

2. Rozvoj starostlivosti v odbore

2. 1 Trendy vývoja starostlivosti v odbore

Prioritou vývoja fyzioterapie v súlade s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie je rozvoj odboru v nadväznosti na celospoločenské programy zamerané na komplexnú prevenciu, včasnú diagnostiku a racionálnu terapiu civilizačných chorôb na podklade nových poznatkov so zameraním na zlepšenie kvality života osôb.

Z uvedených skutočností a potrieb vyplývajú trendy vývoja starostlivosti v odbore fyzioterapia na nasledujúcich 5 – 10 rokoch a to hlavne:

- uplatňovať fyzioterapeutické postupy v starostlivosti o rizikové skupiny populácie napr. deti s poruchami psychomotorického vývoja, seniori, osoby s disabilitami s cieľom podpory, ochrany zdravia a zvýšenia kvality života,
- vypracovať fyzioterapeutické štandardy pre zabezpečenie kvalitnej starostlivosti a zaviesť ich do praxe,
- zostaviť fyzioterapeutické, ergoterapeutické a edukačné postupy u invalidizujúcich diagnóz,
- zdefinovať fyzioterapeutickú dokumentáciu v rámci projektu e-Health,
- rozšíriť činnosť fyzioterapeutických pracovísk o komplexnú prevenciu civilizačných chorôb,
- zaviesť a rozvíjať centrá komunitnej rehabilitácie zamerané na starostlivosť a podporu integrácie osôb so zdravotným postihnutím,
- rozvíjať ergonomické poradenstvo a konziliárnu činnosť pri aplikácii ergoterapeutických postupov,

- posilniť edukáciu a terapiu osobám zameranú na prevenciu vzniku funkčných porúch pohybového aparátu,
- zdokonaľovať fyzioterapeutické postupy a zavádzať nové vyšetrovacie a liečebné metodiky s orientáciou na uplatňovanie nových prístrojov a zariadení, s využívaním prudkého vedecko-technického rozvoja najmä v oblasti elektroniky,
- posilňovať vedeckovýskumné aktivity a publikačnú činnosť.

2.2 Systém kontroly kvality

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti nepretržite zabezpečujú systém kvality, ktorého cieľom je poskytovanie štandardizovanej starostlivosti. Systém kvality zabezpečuje poskytovanie fyzioterapeutickej starostlivosti podľa štandardizovaných postupov, dodržiavaním minimálneho normatívu personálneho zabezpečenia a materiálno-technického vybavenia spĺňajúcim požiadavky na bezpečnosť, systém sústavného vzdelávania, registrácie a štatistického vyhodnocovania výsledkov poskytovanej starostlivosti.

Kvalita starostlivosti sa hodnotí podľa indikátorov kvality, ktoré sú zamerané na vyjadrenie spokojnosti osôb s poskytnutou starostlivosťou a na sledovanie presne stanovených a dohodnutých kritérií.

3. Vzdelávanie pracovníkov

Fyzioterapiu poskytujú fyzioterapeuti v zdravotníckych zariadeniach ambulantnej zdravotnej starostlivosti, všeobecných a špecializovaných nemocniciach, liečebniach, hospicoch, domoch ošetrovateľskej starostlivosti, prírodných liečebných kúpeľoch a kúpeľných liečebniach. Podmienkou pre vykonávanie zdravotníckeho povolania fyzioterapeuta je získanie odbornej spôsobilosti.

Na vykonávanie špecializovaných a certifikovaných pracovných činností je potrebné získať odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností a odbornú spôsobilosť na výkon certifikovaných pracovných činností v akreditovaných študijných programoch podľa osobitného predpisu¹⁾.

3.1 Špecializačné a certifikačné štúdium

V záujme zvýšenia úrovne a kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti v odbore fyzioterapia môže fyzioterapeut získať špecializáciu v akreditovaných špecializačných študijných programoch alebo certifikačnú prípravu v akreditovaných certifikačných študijných programoch podľa osobitného predpisu¹⁾.

3.2 Sústavné vzdelávanie

Sústavné vzdelávanie je vzhľadom na dynamický rozvoj odboru významné a dôležité. Sústavné vzdelávanie je priebežné obnovovanie a udržiavanie získanej odbornej spôsobilosti v súlade s rozvojom odboru po celý čas výkonu povolania fyzioterapeuta.

Účinnosť

Táto koncepcia nadobúda účinnosť dňom uverejnenia.

Richard Raši, v.r.
minister

¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.